

KAZANIMLARIN/ÖĞRENME ÇIKTILARININ AŞAMALI SINIFLAMASI

- **Bir Hedefler Listesinin Kullanışlı Olabilmesi İçin Her Bir Hedef (Kazanım);**
- 1)öğrenmeler başarı ile tamamlanmış bir öğrencinin davranışları olarak ifade edilmeli,**
 - 2)hem davranışı hem de davranışın icra edileceği konunun içeriği belirlenmeli,**
 - 3)öğrenme-öğretme etkinliklerini ve ölçme araçlarının hazırlanmasına ışık tutacak ayrıntıda olmalı, gereksiz ayrıntılara yer vermemeli,**
 - 4)öğrenilecek davranışların kalıcılık ve olgunluk dereceleri belirlenmiş olmalıdır.**

- ▶ **Öğrenme-öğretme sürecinde öğrencilerin ulaşacağı hedef davranışların belirlenmesi ve yazılmasında yararlanılan hedeflerin amaçların (kazanımların) aşamalı sınıflaması (taksonomi) olarak tanımlanabilir. Hedef davranışlar genellikle bilişsel, duygusal ve psikomotor olarak sınıflandırılmış ve bu alanların aşamalı sınıflaması yapılmıştır.**

Eğitimde Hedef

Planlı eğitim etkinlikleri için ayrılan zamanın sınırlı olması nedeniyle eğitimle insana kazandırılması mümkün olan özellikler arasında en önemlileri belirlenerek öğrenciye kazandırılmalıdır.

HEDEFLERİN-DAVRANIŞLARIN KAZANIMLARIN AŞAMALI SINIFLAMASI

Gerçek kazanımlar aday-kazanımlar ilişkisi ile başlar.

Öğretmenin öncelikle aday kazanımlar içinden öğrencilerde var olan kazanımları eleyerek gerçek kazanımlara ulaşması beklenir.

Hedeflerin Aşamalı Olarak Sınıflandırılması

Eğitimde hedefler 3 düzeyde belirtilmektedir.

****Ülkenin politik felsefesini yansıtan ve genel olarak belirtilen *uzak hedefler*; uzak hedefin yorumunu ve aynı zamanda okulun görüşünü de yansıtan *genel hedefler*; öğrenciye kazandırılması uygun görülen hedefler de *özel hedefler* olarak tanımlanmaktadır.**

****Bir toplumdaki yetiştirecek insanda bulunması gereken özellikleri belirlemek için bireyin yaşadığı toplumun gerçekliğini bilmek gerekir.**

****Hedefler belirginleştğinde öğrenme etkinliklerine daha olumlu katkı sağlanması için, hedeflerin aşamalı olarak sınıflandırılması gerekmektedir.**

Hedefleri n aşamalı olarak sınıflandırılmasında genellikle Bloom taksonomisi kullanılır.

Basitten karmaşığa, kolaydan zora bir yol izlenir.

Hedeflerin aşamalı sınıflaması 3 alanda yapılmaktadır. Bilişsel alan, duyuşsal alan ve psikomotor (devinişsel) alandır.

Bilişsel alan zihinsel öğrenmenin gerçekleştiği alandır. Alt basamakları bilgi , kavrama, uygulama, analiz, sentez ve değerlendirmedir.

Duyuşsal Alan

Sevg , korku, nefret, ilgi , tutum ve güdülenme gibi duygusal yönlerin baskın olduğu alandır. Bireysel özellikler ön plandadır.

Duyuşsal alanın basamakları ise, alma, tepkide bulunma, değer verme, örgütleme ve kişilik haline getirme basamaklarından oluşur.

Devinişsel / Psikomotor Alan

Zihin ve kas koordinasyonunu gerektiren becerilerin baskın olduğu alandır. Bu alanda beceriler ön plandadır

Devinişsel alanın alt basamakları algılama, kurulma, kılavuzla yapma, mekanikleşme, beceri haline getirme, uyum ve yaratmadır.

Bilişsel Alan Sınıflaması (Bloom Taksonomisi)

Bloom Taksonomisi : Eğitim-öğretimde kişilerin öğrenme süreçlerinin hiyerarşik olarak basitten karmaşığa doğru sıralandığı öğrenme hedeflerinin sınıflandırılmasıdır. Altı basamaklıdır.

Bilgi

Terimlerin Bilgisi

Olguların Bilgisi

Araç-gereçlerin Bilgisi

Alışılmışların Bilgisel Yönelimler ve

Aşamalı Dizilimlerin Bilgisi

Sınıflamaların ve sınıfların Bilgisi

Ölçütlerin Bilgisi

Yöntemlerin Bilgisi

İlke ve Genellemelerin Bilgisi

Kuramların ve Yapıların Bilgisi

Bilişsel Alan Sınıflaması (Bloom Taksonomisi)

Kavrama

*Çevirme
Yorumlama
Yordama*

Uygulama

Analiz

*Ögelerin Analizi
İlişkilerin Analizi
Örgütleme İlkelerinin Analizi*

Bilişsel Alan Sınıflaması (Bloom Taksonomisi)

Sentez

*Özgün Bir İletişim İçeriği Oluşturma
Bir Plan veya İşlemler Önerisi Oluşturma
Soyut İlişkiler Geliştirme*

Değerlendirme

*İç Kanıtlar Bakımından Yargılama
Dış Ölçütler Bakımından Yargılama*

Billişsel Alan Sınıflaması (Bloom Taksonomisi)

Bilgi

Bu basamakta kavram, olgu, sembol, sınıflama, kuram, araç, teknik, ilke ve genellemelerin hatırlanması beklenir.

Kavrama

Öğrencilerin bilgiyi anlamadan ezberlemesi istediğimiz bir davranış değişikliği değildir. Ancak bilgi anlamlı olarak öğrenildiğinde yani kavrandığında istenilen davranışa yaklaşıyoruz.

Uygulama

Uygulama basamağında bilgi ve kavrama basamağında elde edilen yeterliklerin yeni bir problemle karşılaştığında bu problemin çözümünde şerh koşulması söz konusudur. Yani uygulama basamağındaki davranışlarda daha önce öğrenilen bilgilerin yeni durumlarda kullanılmasından söz edilir. Bu nedenle uygulama basamağındaki davranışları ölçen bir sorunun anlamayı da ölçtüğü söylenebilir. Ancak bu basamakta esas ölçülen davranış bilgiyi transfer etme ve yeni problem durumlarında kullanmaktır.

Analiz

Çözümleme basamağındaki davranışlar, bütünün hem içerik yönünden hem de biçimsel yönden çözümlenmesini gerektiren davranışlardır.

Örneğin bir metinde savunulan ana düşünce ve destekleyici düşünceler içeriği oluştururken, bunların ilişkileri kurularak bir araya getirilmesi biçim oluşturabilir.

Paragraflarda sunulan düşüncenin ana fikri ne kadar desteklediği ya da bir grafikte verilen bilgilerden faydalanarak ana fikri destekleyen yeni fikirler üretmek (halka arz hisse senetlerine olan talep fazlalığının ilgili senet fiyatlamalarını yükseltmesi gibi)

Sentez

Öğrencilerin yaratma becerilerini gösterecekleri davranışları kapsamaktadır.

Yaratma eylemi ise ürünün tasarlanmasından ortaya konulmasına kadar yapılması gereken davranışları kapsayan bir süreçtir. Bu nedenle yaratma davranışlarında sadece ürün değil ürünün oluşturulma süreci de dikkate alınmalıdır.

Değerlendirme

Değerlendirme basamağı Bloom Taksonomisi 'nin en üst düzeydeki bilişsel becerileri kapsayan basamağıdır. Revize edilen taksonomilerde sentez basamağıyla yer değiştirdiği görülmektedir.

Duyuşsal Alan

Duyuşsal alandaki davranışları belirlemek ve ölçmenin zor olduğu belirtilse de bu davranışları belirlemenin önemli olduğu değerlendirilmektedir.

Bloom'a göre duygusal giriş davranışları öğrenmenin %25' ini açıklamaktadır. Bu nedenle duygusal hedefleri ölçmek için ilgi envanterleri veya tutum ölçeklerinin kullanılması önerilmektedir.

Duyuşsal Alan

Alma

Bu düzeydeki davranışların temelinde uyarıcıyı fark etme isteği bulunur. Derslerde öğretmen veya arkadaşların söylediklerine ilgili olmak gibi .

Farkında Olma: Nesne olay ya da bireylerin niteliğine bakmadan olduğu gibi kabul etme

Almaya Açık Olma: Keşfetmeye açık olma da denebilir. Yargılama davranışları yoktur. Farkına varılan uyarana karşı hoşgörü, zıt görüşler dinleme, önyargısız dinleme vb

Kontrollü ve Seçici Dikkat Gösterme: Verilen seçenekler arasından birisini seçme davranışdır. Seçici dikkatle uyarıcılara odaklanma beklenir. Ör: Gazetenin beğendiğiniz köşesini okumak, belirli tür kitapları alıp okumak gibi.

Duyuşsal Alan

Tepk de Bulunma

Farkına varılan uyarıcılara karşı uygun tepkilerin verildiği basamaktır. (Derste öğretmenleri dinlemek için istekli olmak gib -derse etkin katılım davranışları gibi)

Uysal Davranma: Kurallara uyma davranışlarının temelidir.

Tepki Göstermede İstekli Davranma: Kuralları her yerde uygulamada gönüllü davranma, istekli olma gibi.

Tepki Göstermekten Doyum Sağlama: Bu aşamada verilen tepkiden dolayı haz duyma vardır. Birlikte çalışmaktan zevk alma, tezahürat yapma, kitap okumaktan hoşlanma gibi....

Duyuşsal Alan

Değer Verme

Değer verme bir inanç ya da tutum geliştirmenin başlangıç aşamasıdır. Bu aşamada öğrenciler derslerine öğretmenine konuya değer verir ve o derse-öğretmene karşı bağlılık gösterir.

Bir Değer Kabullenme: Öğrencilerin değer verdiği şeylere karşı ilgileri tutarlıdır. Gündelik gazete okuyanları takdir etme gibi

Taraf Olma: Bir değer yeğleme tercih etme, bir şeye sorumluluk alma, zaman ve enerji harcama

Bir Değere Adanma: O değere bağlılık bir yaşam biçimi haline gelmiştir. Bu değeri yaşatmak ve yaymak için çaba harcanır. Din, demokrasi, müzik, sanat vb.

Duyuşsal Alan

Bütünleştirme Örgütleme

Bu aşamada öğrencilerden farklı değerleri bir araya getiren kendi içinde tutarlı bir değerler sistemi oluşturması beklenmektedir. Farklı değerler birbiriyle kıyaslanır, çatışmalar çözülür ve farklı değerlerle ilişkiler kurulur.

Değerleri Kavramsallaştırma: Değerleri soyut ve sembolik hale getirme aşamasıdır. İlgili ve inançlarıyla uyum içinde yaşama gibi

Bir Değerler Sistemi Oluşturma: Bireyin seçtiği değerleri uyumlu ve tutarlı hale getirme aşamasıdır.

DEVİNİŞSEL ALAN (PSİKOMOTOR ALAN)

Okullarda birçok derste zihin-kas koordinasyonu gerektiren davranışlar vardır. Resim, beden eğitimi , iş eğitimi , mesleki eğitim , mesleki beceri eğitimi vb.

Bu alanda en basit düzeyde bir kalemin nasıl tutulması gerektiği ile başlayan beceri öğretimi süreci , bir besteyi bir müzik aletinde hatasız çalabilme becerisine kadar geniş bir yelpazeyi kapsar.

DEVİNİŞSEL ALAN (PSİKOMOTOR ALAN)

Algılama

Çevrenin duyular yardımıyla fark edilmesidir. Tepkileri algılama, uyarılma ile başladığından ilk önce algılama basamağı başlamaktadır.

Duyuşsal Uyarılma
İşaret Seçme
Çevirme

Kurulma

Devinişsel bir davranışı gerçekleştirmek üzere hazırlanmadır

Zihinsel kurulma
Bedensel kurulma
Duygusal kurulma

DEVİNİŞSEL ALAN (PSİKOMOTOR ALAN)

Kılavuzla Yapma

Belirli yönergeleri takip ederek veya bir uzmanı taklit ederek davranışların gerçekleŐtirilmesini kapsar (beceri öğretimi)

Taklit
Deneme

Mekanizma

Devinişsel davranışlar tekrar edile edile vücudun alıştığı davranıŐlara dönüşmüŐtür.

DEVİNİŞSEL ALAN (PSİKOMOTOR ALAN)

Beceri Haline Getirme

Devinişsel davranışlar artık bir beceri haline gelmiştir. Davranış rahat bir Őekilde tamamlanır.

Kararsızlığı giderme
Otomatik icra

Uyum

Devinişsel davranışlarda deđiŐiklik yapmak gerektiğinde bireyin bu deđiŐikliđe bedensel, zihinsel ve duyuşsal olarak hazır olmasıdır.

Yaratma

Özgün bir devinişsel davranış üretmenin gözlenmesi beklenir.